

Nr 750

Av fru Gunne, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 58, angående övergång till högertrafik.

»En omläggning av trafikriktningen innebär, såsom jag förut understrukt, en betydande risk för att det — främst i tidsskedet närmast efter omläggningen — kan inträffa trafikolyckor, som i större eller mindre grad orsakas av ovana vid den nya trafikriktningen.» Med dessa ord inleder departementschefen i proposition 58 om övergång till högertrafik det utomordentligt viktiga avsnitt på s. 37, vari han redovisar sina synpunkter på åtgärder för att motverka den ökade olycksfallsrisken.

För den som accepterat en övergång till högertrafik är frågan om de följder för människors liv och hälsa, som genomförandet av trafikomläggningen till en början kan medföra, allvarlig och brännande. Visserligen kan det sägas, att den som icke medverkar till en sådan omläggning ådrar sig ansvar för de olycksrisker reformen är avsedd att på lång sikt motverka, men det är oemotsägligt att övergången till högertrafik i inledningsskedet medför en synnerligen allvarlig ökning av farorna för människors liv och hälsa.

Det är därför glädjande att departementschefen relativt utförligt behandlar frågorna om sådana åtgärder som kan nedbringa riskerna. Det måste anses vara ett villkor för att förslaget skall bifallas att så vittgående trafiksäkerhetsåtgärder vidtages som det över huvud är möjligt.

Med instämmande i vad departementschefen anför i ifrågavarande avsnitt får jag härmed anföra några ytterligare synpunkter och önskemål att beaktas vid frågans behandling av riksdagen.

Departementschefen förutsätter en omfattande utbildnings- och upplysningsverksamhet under medverkan av skola, organisationer, press, radio och TV. En sådan verksamhet är betydelsefull inte minst med tanke på fotgängarna. Såsom ett angeläget objekt för verksamheten nämnes skolungdomen — en kategori som får förutsättas ha stor mottaglighet och anpassningsförmåga. Annorlunda är förhållandet med våra gamla, som ett helt liv vant sig exempelvis vid att se åt höger vid övergång av trafikled och som har lägre anpassningsförmåga än yngre människor. En särskild upplysningsverksamhet utöver den som kan ges genom press och massmedia bör ägnas våra gamla. Åtskilliga möjligheter till sådan verksamhet erbjuder sig. I detta sammanhang bör också påpekas angelägenheten av att väcka bilförarnas uppmärksamhet inte blott på lekande barn utan också på vandrande gamla.

Betydelsen av upplysning med särskild hänsyn till fotgängarna underströks ovan. Redan nu förmedlas genom radio och TV ävensom genom

trycksaker uppmaningar till fotgängarna att färdas på vägens högra sida. Detta slag av trafikupplysning bör inte förekomma i fortsättningen och bör i varje fall upphöra i mycket god tid innan reformen genomföres.

Departementschefen räknar med en intensiv trafikövervakning i inledningsskedet. För att en sådan övervakning verkligen skall vara effektiv ford-
ras personella resurser av en långt större omfattning än som nu står till buds för trafikövervakning. Man måste räkna med ett stort uppbåd av trafikövervakare rekryterade från exempelvis motororganisationer, scoutkårer, vissa frivilliga försvarsorganisationer med flera korporationer. Även militär kan under vissa förutsättningar tänkas komma i fråga. En speciell övervakningsorganisation bör uppbyggas i god tid. Formerna för dess samordning med den ordinarie trafikövervakningen bör givetvis särskilt beaktas.

Vidare anmäler departementschefen att han har för avsikt att införa temporär hastighetsbegränsning. Här skall ej diskuteras frågan om permanent eller temporär hastighetsbegränsning utan endast anföras några synpunkter i anknytning till propositionens tankegång. Åtgärden att införa hastighetsbegränsning i samband med trafikomläggningen betraktas säkerligen av alla såsom ofrånkomlig. Särskild uppmärksamhet bör ägnas frågan om varaktigheten av den inledande begränsningen och om temporär återgång till fri hastighet i lämpliga perioder, innan återgången till fri hastighet kan betraktas som mer eller mindre definitiv. Det går nämligen som bekant jämförelsevis lätt att efterkomma en trafikregel så länge den har karaktären av nyhet, d. v. s. så länge uppmärksamheten är skärpt. När uppmärksamheten efter en tid slappnar, händer det ej sällan att man automatiskt handlar efter det tidigare mönstret. Detta förhållande måste särskilt beaktas vid bedömningen av utformningen och varaktigheten av såväl hastighetsbegränsningen som övriga speciella säkerhetsåtgärder.

Trafikövergången kommer att ställa förarnas uppmärksamhet och förmåga till snabba och riktiga reaktioner på stora prov. Det är välbekant att alkoholförtäring även i mycket måttliga mängder inverkar nedsättande på dessa egenskaper. Alkoholförtäring torde medföra en ökad benägenhet att i kritiska situationer handla efter ett invariant mönster. Det är därför angeläget att utreda och överväga om icke en skärpning av bestämmelserna angående rattfylleri och rattonykterhet på grund härav vore befogad. Vad som ju närmast kommer i fråga är en ytterligare sänkning av gränserna för tillåten alkoholkoncentration i blodet.

En fråga som diskuterats i skilda sammanhang och som får särskild aktualitet vid övervägandet av de speciella säkerhetsåtgärder varom nu är fråga är obligatorisk utrustning av bilar med säkerhetssealar. En lagstiftning härom förefaller i och för sig önskvärd. En lämplig tidpunkt för genomförandet av en sådan åtgärd vore ju övergången till ny trafikriktning.

Departementschefen anmäler sin avsikt att tillsätta ett särskilt organ som skall svara för administrationen av trafikomläggningen. I detta stadium har det ej varit möjligt att lämna någon detaljerad redovisning; den skiss av sammansättning och uppgifter som anges i propositionen förefaller emeller-

tid lämplig som grund för den definitiva utformningen. Avsikten är att organet skall tillsättas av Kungl. Maj:t. En särskild delegation avses för trafik-säkerhetsfrågor. Flertalet av de uppgifter som diskuterats i det föregående torde falla inom dess verksamhetsområde. Av många skäl vore det värdefullt om riksdagen bereddes tillfälle att yttra sig om de definitiva riktlinjerna för denna verksamhet.

Jag hemställer,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 58 måtte beakta vad i denna motion framhålles.

Stockholm den 22 mars 1963

Stina Gunne